

La Casanova

L'Espunyola

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: A la zona de Sants Metges
Emplaçament Trencall que indica Pla de Caus al km 135,7 de la C-26, la primera bifurcació a l'esquerra.

Coordenades:

Latitud: 42.05185
Longitud: 1.76369
UTM Est (X): 397694
UTM Nord (Y): 4656272

Classificació

Número de fitxa 08078 - 49
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Modern Contemporani Popular
Segle XVI/XIX
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: 08077A01109000

Fitxes associades:

[Cal Pauet](#)

Autoria de la fitxa Sara Simon Vilardaga
Data de registre de la fitxa: dj., 17/06/2010 - 02:00

Descripció

La masia està situada en una àmplia zona planera que s'obre davant de l'església de Sants Metges, entre la rasa del Salt i la Riera de Montclar. La casa pròpiament està emplaçada al costat de llevant d'un petit turonet rocós que s'aixeca a peu del camí ramader. És una casa de planta rectangular, i consta de planta baixa, primera, segona i golfes; té un petit volum de planta baixa adossat al costat de ponent i altres annexes al costat de llevant, el que està adossat a la casa és de planta baixa i primera, on forma una terrassa en part coberta. La casa té coberta a dos vessants amb el carener orientat est-oest, quedant disposat en paral·lel a la façana principal que obra cap al sud amb una lleugera inclinació cap a ponent. Els annexes són coberts a un sol vessant. La casa va ser totalment rehabilitada fa uns anys, requerint d'una reforma a fons de tota l'estructura, ja que es van refer fins i tot gran part dels murs perimetrals i les obertures (en la majoria que es va poder es van reutilitzar les mateixes pedres o d'altres provinents de la mateixa obra repicades). En gran part del conjunt es va mantenir la fisonomia que tenia la casa. Els murs són de paredat format per carreus desbastats i pedres irregulars, i les cantoneres són grans blocs de pedra força ben tallada i polida. En les obertures s'ha seguit el patró dels materials preexistents; així, trobem obertures de llinda plana monolítica sobre carreus i d'altres amb contorn de maó massís; la porta d'accés també es va tornar a refer, tot i ser feta de nou, segueix també la mateixa forma, llinda en arc rebaixat fet amb dovelles de pedra ben tallada i polida sobre muntants de carreus. A la façana principal s'ha mantingut els tres eixos verticals d'obertures, amb el central més destacat que els laterals, és on a planta baixa tenim la porta d'accés, a planta primera un balcó i a planta segona una galeria de dues obertures en arc tot fet amb pedra polida, abans era una galeria de tres obertures feta amb arc rebaixat en maó massís. La resta de façanes també s'han refet algunes obertures i d'altres són de nova formació. A l'interior, la planta baixa està compartimentada en tres crugies orientades nord-sud i separades per murs mitgers, i cobertes en volta de maó massís posat de pla (trobem inscripcions i marques en diferents maons, en un hi posa Ambrós Sabata 1877). La resta de plantes són totalment reformades i adaptades a les noves necessitats.

L'annex de més a llevant havia estat l'antic femer, era de coberta en volta de maó (avui només en veiem la traça), té l'accés pel costat sud a través d'una àmplia obertura de llinda en arc rebaixat feta amb maó i brancals del mateix material; els murs són en pedra. Al costat de ponent d'aquest, hi ha un altre annex, que conserva tapiada l'obertura que donava també cap al costat sud, és de llinda en arc rebaixat fet de dovelles de pedra ben tallada i polida sobre muntants amb el mateix acabat. Al costat sud-oest hi ha l'antic paller o porxo que actualment està en procés de rehabilitació, és de planta rectangular i dos nivells, i coberta a dos vessants amb el carener orientat est-oest; la façana principal és oberta cap a llevant, està construït adossat a un marge, fet que li permet tenir accés a peu pla als dos nivells, el superior a través del mur posterior. Els murs són de pedra formant paredat i les cantoneres de blocs més o menys ben tallats. En l'estructura s'hi distingeix una ampliació de la superfície pel costat de llevant. A pocs metres de la casa hi ha un pou, és una estructura de planta circular.

Observacions:

El fet que antigament al lloc hi hagués hagut la casa anomenada Les Coromines, ha fet decidir als propietaris a anomenar al porxo que s'està rehabilitant com Les Coromines.

La Casanova també és anomenada Casanova de Cal Pauet, també en el registre segon Coromines o "Cal Tet" avui "Casanova dels Plans".(Emília Reig i Serra, de su suegro José Bover i Codina)

Història

Com veurem, la Casanova es correspon amb una nova denominació donada a la finca arran de la construcció d'una casa de nova construcció a finals del segle XIX.

Els orígens de la finca de la Casanova els trobem en el mas denominat Calvet. La primera notícia documental d'aquest mas la trobem en el testament de Francesc Calvet, propietari de la casa Calvet, redactat el 13 de novembre de 1513 pel vicari del Cint, el qual actuava en nom del rector. En aquest document es fan

unes deixes testamentàries d'un sou a l'església de Sant Sadurní del Cint, Santa Maria dels Torrents, Santa Margarida del Mercadal i de Sant Cebrià de Castellserà (VILADES:2007:36-39), a tenor de ser enterrat en aquesta església. A mitjans de segle XVI, en concret al 1553, tornem a tenir constància del mas en el fogatge de Castell Cera, Capolat, el Cint i parròquies adjacents, en el que hi apareix "El Calvet de Castel Sera". A la següent centúria, en un capbreu del 1682, Jaume Coromines, del mas Calvet, confessa, reconeix i capbreva, davant notari ser "vassall en tota jurisdicció civil i criminal, mer i mixt imperi, dels Ducs de Cardona [...] que té i posseheix en lo dit terme del castell del Cint i Capolat, la casa, mas y heretat de Calvet, vuy Coromines, habitat i afocat, y lo capmas Calvets, deshabitat i rònech, amb totes ses terres, honors y possessions [...] que se componen de diferents peces de terra" (VILADES:2007:37) , i de la qual propietat ha de pagar els delmes de tots els fruits i del carnalatge, els quals s'havien de dividir entre el Duc de Cardona i el rector del Cint. A partir d'aquí tenim constància del cognom Coromines i de la nova denominació del Mas Calvet com a Mas Coromines. El 1730, Maria Àngela Coromina, vídua de Jaume Coromines, la qual havia passat a ésser la usufructuària de la finca del Mas Calvet, amb els seus masos i capmasos, la va vendre a carta de gràcia a la Comunitat de Preveres de Berga; consta que va intermediar l'afer el Dr. Pau Rodon que havia estat rector de Capolat (VILADES:2007:37) . A finals del segle XVIII la masia Coromines és descrita en el Capbreu del Cint, Capolat i Castelló fet a ordres del Duc de Medinaceli, pres per Josep Thomasa Garrigó, notari de Cardona, datat entre el 1789 i 1793 (ACA, Notarial, Cardona, Ca-1.046, fol. 133-137), en aquest document consta que el Mas Calvet, àlies Coromines, habitat, pertany a la Comunitat de Preveres de Berga, juntament amb el capmàs Calvets, rònech. Posteriorment, en el llibre "Registro de las casas de campo de cada distrito y los aforados de guerra. nº63. 1856 nº 32" (ACBR), hi figura la masia Coromines i hi consta Ramon Macià (podria ser que tingués relació amb la veïna masia de Cal Macià, ja que porta el mateix cognom que la masia i que el que n'és propietari en aquesta data). I al 1886 en el document de "Cumpliment pascual de la parroquia del Cint Any 1886", dins l'apartat de sufragània, que es refereix a l'església de Sants Metges, hi apareix la casa Tet, que es deu correspondre a la mateixa casa, ja que com veurem després, en la inscripció segona del registre de la propietat hem vist que també se l'anomenà així, i de fet hi consta Ramon Macià (igual que a la referència anterior), Juan, Florentina, Josep, Dolores i Maria. A la primera inscripció del registre de la propietat de la Casanova trobem que se'ns indica que és una inscripció per possessió de la casa, mas i heretat dita Coromines (18 de juliol de 1882), de José Bover i Codina, i en la segona inscripció s'apunta que es correspon a Coromines o Cal Tet, i avui dita Casanova de Plans, aquesta segona inscripció és del 12 de maig de 1897, i ja en la tercera inscripció es precisa "por haberse hecho nueva la casa", en aquesta consta com a favor d'Emilia Reig Serra, vídua de José Bover. La data doncs de construcció de la casa és de finals del segle XIX.

Bibliografia

IGLESIAS, Josep (1979). El Fogatge de 1553. Fundació Salvador Vives Casajuana, Barcelona
VILADES, R. (2007: 36-39): "Sant Corneli i Sant Cebrià de Castellserà". L'Erol, núm. 94, any 2007.

